

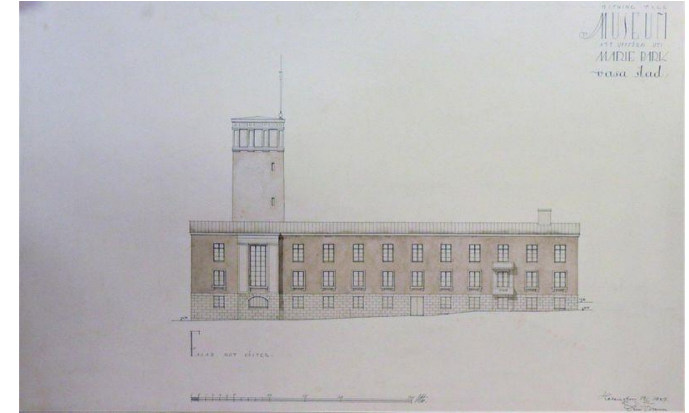
Pohjanmaan museo on yksi Suomen vanhimmista museoista

Pohjanmaan historiallisen museon yhdistys keräsi pohjalaista esineistöä ja kirjallista aineistoa tieteelliseen tutkimukseen, joka mahdollistaisi pysyvän museonäyttelyn. **Ensimmäinen tilapäinen museonäyttely avattiin jo vuonna 1896.** Pohjanmaan historiallisen museon yhdistyksessä toimi aktiivisesti professori Karl Hedman ja intendentti Elin Hedman. Hedmanit keräilivät taidetta ja antiikkiesineitä yhdessä ja erikseen.

Kierrä Pohjanmaan museon näyttelyt ja selvitä museomysteerin kysymyksiin vastaukset. Löydät ne tarkastelemalla taideteoksia ja tutkimalla upeaa antiikkiesineistöä. Vaasa400 -näyttelyssä on muutakin kuin taiteeksi ja antiikkiesineiksi lukeutuvaa. Seuraavat kysymykset ovat **Vaasa400-näyttelystä.**

Selvitä, kuka oli Marketta Parkoinen, Marketta Punasuomalainen, Lisbeta Gabrielintytär, Madame Bladh, Mathilda Wrede ja Julia Widgren ja miten he ovat vaikuttaneet Vaasan ja Suomen historiaan.

Kuva: Pohjanmaan museon kuva-arkisto

1. Vaasan perustaminen

Vaasa perustettiin vuonna 1606. Sen perusti Kaarle Kustaa Vaasa (eli kuningas Vaasa yhdeksäs IX). Kaupunki perustettiin joen varteen ja kirkon ympärille. Toimeentulon toi yhtä lailla maatalous kuin merikin.

Kuva: Vaasa400-näyttelyn kuninkaalliset Kristiina ja Kaarle IX, Valokuva: Liisa Palomäki/Vaasan museot

Kuningattaren puku on ommeltu 1600-luvun alun saksalaisen myöhäisrenessanssimuodin mukaan. Puku on kaksiosainen. Kuninkaan puku on rekonstruktio englantilaisesta myöhäisrenessanssipuvusta 1600-luvun alusta.

Seuraava kysymys on seuraavasta huoneesta (kävele myötäpäivään, eli suoraan eteenpäin).

Minkä eläimen muotokuva/veistos huoneessa on naudan lisäksi?

- A Hevonen
- B Maatiaiskana

Oikein

siellä oleskelee maatiaiskana naudan lisäksi.

Kuva: Vaasa400-näyttelyn seuraavassa huoneessa oleva varakkaan kaupunkiasumus 1600-1700-luvulla. Pohjanmaan museon kuva-arkisto

2. Noidat

Länsisuomessa uskottiin noituuteen. Noidiksi epäiltiin usein naimattomia naisia, jotka elivät itsenäisesti. Naapureita saatettiin ilmiantaa noitina, jos vaikka jollain oli enemmän maitoa tuottava lehmä tai he toimivat parantajina. Noitavainot olivat pahimmillaan 1670-luvulla.

Noitiin uskottiin lähinnä vain Pohjanmaalla ja täällä tapettiin kymmenkunta naista noitina. Viimeiseksi tuomittiin kuolemaan kaksi noidiksi epäiltyä Markettaa. Marketta Punasuomalasta syytettiin kahden ihmisen kuolemasta ja Marketta Parkoista syytettiin toisen naisen sairaaksi noitumisesta. Heidät hirtettiin Vaasan Höstvedellä, ja ruumiit poltettiin vanhassa ladossa.

Kuva: Vaasa400-näyttelyn mestauskirves, jota on käytetty viimeksi Lapväärtissä vuonna 1808. Pohjanmaan museon arkisto.

Mihin tarkoitukseen on käytetty ”Vanhaa ihraa”?

- **A** Paiseiden pois pyyhkimiseen
- **B** Laihduttamiseen
- **C** Lihottamiseen
- **D** Toisen epäonneksi

3. Noidat

Länsisuomessa uskottiin noituuteen. Noidiksi epäiltiin usein naimattomia naisia, jotka elivät itsenäisesti. Naapureita saatettiin ilmiantaa noitina, jos vaikka jollain oli enemmän maitoa tuottava lehmä tai he toimivat parantajina. Noitavainot olivat pahimmillaan 1670-luvulla.

Noitiin uskottiin lähinnä vain Pohjanmaalla ja täällä tapettiin kymmenkunta naista noitina. Viimeiseksi tuomittiin kuolemaan kaksi noidiksi epäiltyä Markettaa. Marketta Punasuomalaista syytettiin kahden ihmisen kuolemasta ja Marketta Parkoista syytettiin toisen naisen sairaaksi noitumisesta. Heidät hirtettiin Vaasan Höstvedellä, ja ruumiit poltettiin vanhassa ladossa.

Kuva: Vaasa400-näyttelyn mestauskirves, jota on käytetty viimeksi Lapväärtissä vuonna 1808. Pohjanmaan museon arkisto.

Mihin tarkoitukseen on käytetty ”Vanhaa ihraa”?

- **A** Paiseiden pois pyyhkimiseen
- **B** Laihduttamiseen
- **C** Lihottamiseen
- **D** Toisen epäonneksi

Oikein.

Paiseiden pois pyyhkimiseen.

"Ihmiset ovat sairastaneet kautta aikojen, mutta nykyaikainen lääketiede ja modernit tautikäsitykset ovat syntyneet vasta 1800-luvulla. Tätä ennen taudit ymmärrettiin yliluonnollisten tai pahansuopien voimien aiheuttamiksi häiriötiloiksi tai Jumalan rangaistuksiksi. Kun tautien luonnetta ja perimmäisiä syitä ei ymmärretty, niitä nimettiin lähinnä oireiden, ulkoisten tuntomerkkien tai oletetun alkuperän mukaan. Usein tyydyttiin vain ilmaisemaan, mikä paikka milloinkin oli kipeänä. Vanhimmat suomenkieliset yleisesitykset, jotka sisältävät tauteihin ja niiden parantamiseen liittyvää sanastoa, löytyvät 1600-luvulla painetuista monikielisistä tulkisanakirjoista." Kirjoittaa professori Kaisa Häkkinen Duodecim-lehdessä, 2005.

Kuva: Pohjanmaan museon perusnäyttely Vaasa400 "Noidat". Valokuva: Silvia Rinne / Vaasan museot.

3 Noidat

Kuva: Seuraavan huoneen Triviaalikoulussakin käytetty ABC-kirja (löytyy Triviaalikoulu-vitriinistä. Pohjanmaan museon kuva-arkisto.

Mitä käytettiin varastetun tavarain palauttamiseen?

- **A** Hautausmaanhiekkaa
- **B** Simpukankuori ja karhunhammas
- **C** Kanan, metsäkanan ja hanhen jalkoja
- **D** Kolme riekon vasenta jalkaa, punainen lanka ja naarasketun pääkallo

Oikein! **Varastetun tavarain palauttamiseen tarvittiin kolme riekon vasenta jalkaa, punainen lanka ja naarasketun pääkallo.**

Muuta, kuten simpukankuorta ja karhunhammasta käytettiin pikkulasten suutautilia eli sammasta vastaan. Hautausmaan hiekkaa käytettiin taikomista varten. Kanan, metsäkanan ja hanhen jalkoja sekä käärmeen luurangon osia sekä ampieispesää käytettiin manauksissa pahan ja tautien aikaansaamiseksi

Tämän jälkeen seuraava kysymys on yhden huoneen päässä. Seuraavassa huoneessa voit ihailla Vaasan toria, Triviaalikoulua ja "juuri perustettua" Hovioikeutta. Seuraava kysymys on Vaasan torihuoneen jälkeen. **Yritä löytää seuraavasta huoneesta kuvan ABC-kirja ja tutustu rehtorin karttakeppiin.**

4. 1800-luku ja Vaasan palo

Nainenhan ei voinut yksin huolehtia omasta omaisuudestaan. Joskus jos nainen oli jäänyt leskeksi, hän saikin periä omaisuutta jo 1800-luvulla.

Etsi kuvan mukainen esine.

Kuva: Vaasan palosta selvinnyt nukke. 2-vuotias Magna Bäck piti nukkea sylissään, kun hänen isänsä kantoi hänet palavasta Vaasasta 3.8.1852. Nukella on paperimassasta tehty pää, 1840-luvun tyylinen aidoista hiuksista tehty kampa ja mekko puuvillaa, johon painettu pieniä kukkakuvioita sekä jalassa mamelukit (pitkälahkeiset alushousut). Valokuva: Pohjanmaan museon kuva-arkisto

Miksi Maria Widgren ei saanutkaan perimäänsä omaisuutta itselleen?

- **A** Hän oli alaikäinen
- **B** Hän oli eronnut puolisostaan
- **C** Hän ei ollut virallisesti naimisissa puolisonsa kanssa

5. 1800-luku ja Vaasan palo

Nainenhan ei voinut yksin huolehtia omasta omaisuudestaan. Joskus jos nainen oli jäänyt leskeksi, hän saikin periä omaisuutta jo 1800-luvulla.

Oikein! He eivät olleet virallisesti naimisissa.

Kaupungissa oli monia naisten hallitsemia talouksia. Varakkaille naimattomille naisille ei kuitenkaan annettu oikeutta vastata itse omaisuudestaan, vaan heillä piti olla holhooja.

Maria Widgren toimi useiden vuosien ajan kauppias Johan Thölbergin taloudenhoitajana. Heillä oli viisi yhteistä lasta, mutta he eivät olleet naimisissa. Thölberg testamenttasi omaisuutensa neiti Widgrenille, josta tuli 51-vuotiaana varakas nainen.

Widgren joutui anomaan itselleen täysivaltaisuutta eli oikeutta vastata itse omista asioistaan ilman miespuolista holhoojaa. Kihlakunnanoikeus ei puoltanut tätä ajatusta, eikä sitä puoltanut senaattikaan. Jäljelle jäi vain Venäjän keisari, joka hylkäsi anomuksen vuonna 1821. **Widgren määrättiin miesholhoojan alaisuuteen - selvitä kenen.**

Kuva: Vanhan satama. Pohjanmaan museon kuva-arkisto.

6. 1800-luku ja Vaasan palo

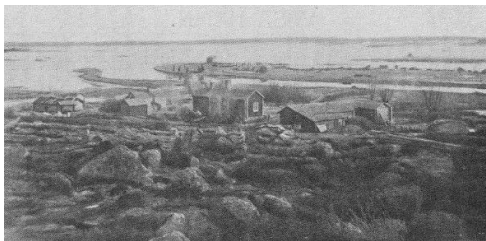
Beata Liljelund oli terva- ja traaninporvari Hannu Niilonpojan tytär. Beata avioitui liikemies Johan Bladh vanhemman kanssa. Hän johti liiketoimintoja miehensä rinnalla (nykyisen Alkulan tilan tontilla). Johan Bladh kuoli 55-vuotiaana (vuonna 1737).

Beata jatkoi liiketoimintoja. Beata oli Vaasan suurin veronmaksaja seitsemän vuotta. Hän omisti laivoja, tupakkakehräämön, rihkamakaupan ja nelipyöräiset vaunut!

Kuva: Alkulan tila. Pohjanmaan museon kuva-arkisto.

Kuinka monta Beata "Madame"Blahdin palveluskunnassa työskenteli?

- A 3
- B 33
- C 17

Oikein

Palveluskuntaan kuului 17 henkilöä (2 puotipalvelijaa, 6 renkeä, 5 piikaa).

Beata Bladh perusti Suomen ensimmäisen tupakkaplantaasin. Hän oli saanut kauppakollegoiltaan erityisoikeudet tupakkakehräämön rakentamiseksi vuonna

1740.

Beatan tupakkakehräämö oli harvojen joukossa, jotka aloittivat toimintansa jo aiemmin kuin tupakan viljelyä ruvettiin voimakkaasti levittämään; kuningas Fredrik I määräsi koko valtakunnan viljelmään tupakkaa, sillä maan pitää olla omavarainen tupakan suhteen. Toimenpiteellä saatiin köyhtyneeseen valtion kassaan rahaa.

Beata Bladhilta tupakkakehräämö periytyi hänen pojalleen Johan Bladh nuoremmalle, jolta Abraham Falander (myöhemmin Wasastjerna) osti tupakkakehräämön ja kauppatalon sekä avioitui Johan Bladhin veljentyttären kanssa.

Madame Bladh nuuskasi ja joi teetä - ne olivat ajan ylellisyystuotteita! Hän kuoli kesällä 1754 ja hänet haudattiin Pyhän Marian kirkon lattian alle samoin kuin muutkin varakkaat kauppiaat.

Kuva: Dan Holm, Vaasa400-näyttelyn Beata Bladh 2006. Valokuva: Liisa Palomäki/Vaasan museot

6 1800-luku ja Vaasan palo

1800-luvulla nais- ja miesoletetun määränpäänä oli mennä naimisiin.

Seuraava etsittävä asia löytyy seuraavasta huoneesta.

Kuva: Pohjanmaan museon kuva-arkisto/Vaasa400-näyttely

6 Gabrielin tytär ei saanut ommella.

Lisbeta Gabrielin tytär joutui oikeuden eteen keuhkokuumeella 1664. Räättärit eivät sietäneet, että jotkut muut kuin he, ammattilaiset, tekivät ompelutyötä. Valituksen tehostamiseksi Lisbetan kerrottiin viettävän mökissään huonoa elämää, siellä pelattiin öisin korttia! Ainakin valituksen mukaan.

Oikeus ei kuitenkaan kieltänyt kaikkea ompelua, **hän sai ommella alusvaatteita**. Valvonta jätettiin räätäleille. Räätälit menivät muutaman päivän kuluttua Lisbetan mökille ja löysivät arkusta tämän ompelemat röijyt. Lisbetan täytyi luopua röijyjen teosta.

Kuva: Dan Holm, Vaasa 400-näyttelyn kuvitus, 2006. Valokuva: Liisa Palomäki

Oikein

Gabrielin tytär ei saanut ommella.

Lisbeta Gabrielin tytär joutui oikeuden eteen keväällä 1664. Räätälit eivät sietäneet, että jotkut muut kuin he, ammattilaiset, tekivät ompelutyötä. Valituksen tehostamiseksi Lisbetan kerrottiin viettävän mökissään huonoa elämää, siellä pelattiin öisin korttia! Ainakin valituksen mukaan.

Oikeus ei kuitenkaan kieltänyt kaikkea ompelua, **hän sai ommella alusvaatteita**. Valvonta jätettiin räätäleille. Räätälit menivät muutaman päivän kuluttua Lisbetan mökille ja löysivät arkusta tämän ompelemat röijyt. Lisbetan täytyi luopua röijyjen teosta.

Kuva: Dan Holm, Vaasa 400-näyttelyn kuvitus, 2006. Valokuva: Liisa Palomäki

Pojat tekivät tytöille taidonnäytteeksi muun muassa rukinlapoja, löydätkö niitä?

Hyvin tehty rukinlapa kertoi hyvästä kumppanista. Huoneessa esitellään pohjalaista käsityötaitoa.

Tämän jälkeen seuraava kysymys on seuraavasta huoneesta.

Björkö-huone

Erityisesti Pohjanmaan seudulla nuorilla oli tapana käydä "friulla", eli tutustumassa toisiinsa ilman vanhempia jo 1700-luvulta 1900-luvun puoleen väliin asti. Naimaikäiset tytöt saattoivat muuttaa pihapiirissä oleviin aittoihin, jossa naimaikäiset pojat vierailivat. Näitä aittoja kutsuttiin luteiksi.

Luteissa kankaat oli ripustettiin seinille kertomaan tytön omaisuudesta; mitä enemmän kankaita – sitä varakkaampi perhe. Oikeille kosijoille näytettiin myös toisinaan jopa pankkikirja. Näin myös säädyt löysivät toisensa, eivätkä eri säätyläiset juurikaan tapailleet. Joskus alkanut suhde eteni kihlusaikaan, jota pidettiin yhtä sitovana kuin avioliittoa.

Björkö sijaitsi saarella, johon ei mennyt siltaa. Siellä elettiin lähinnä meren avulla. Perheestä (usein miespuoliset) lähtivät merille hankkimaan elantoa ja ruokaa. Tila jäi kotona olevan vastuulle. Monesti rouvat hoitivat yksin lapset ja tilan eläimet. Elämä oli kiireistä etenkin talvisin, kun luonnonvalo oli rajallista.

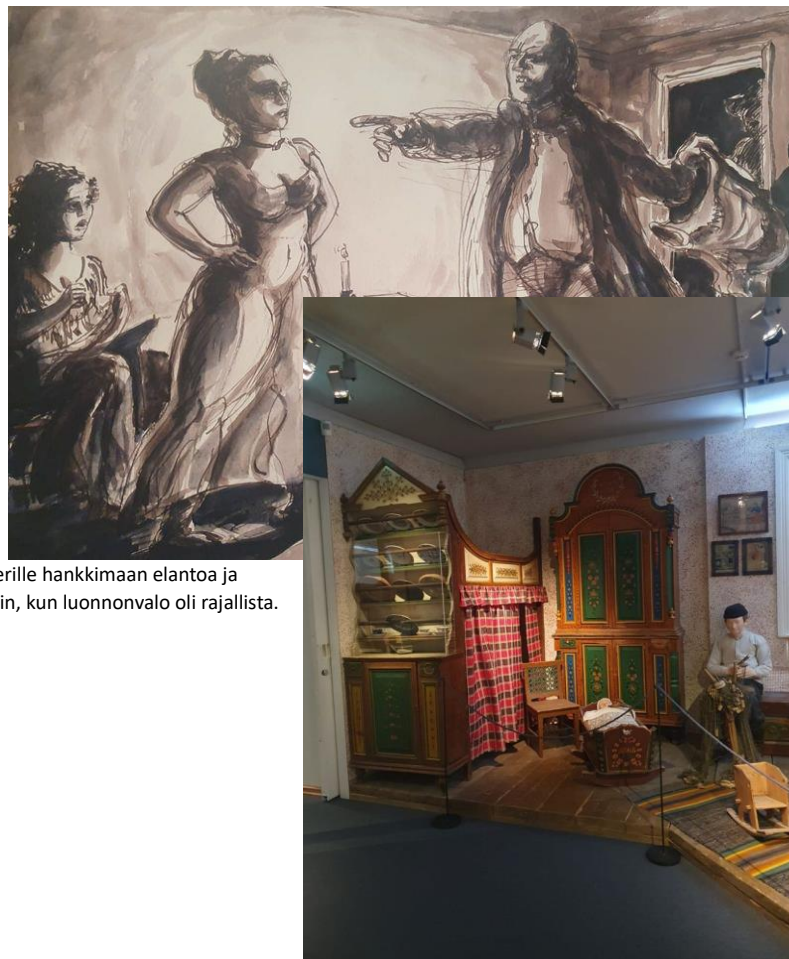
Kuva: Vaasa400-näyttelyn Björkö-huone. Valokuva: Liisa Palomäki/Vaasan museot

7 Björkö-huone

Tämän jälkeen seuraava kysymys on seuraavasta huoneesta.

Kuva: Agda Söderman (o.s. Holm) s.1895. Pohjanmaan museon kuva-arkisto.

Mikä tuttipullon edeltäjä on kehtolapsen suun lähettyvillä?

- **A** Ontoksi kaiverrettu lehmänsarvi
- **B** Savesta tehty kuppi
- **C** Puusta tehty nokkamuki

7Björkö-huone

Tämän jälkeen seuraava kysymys on seuraavasta huoneesta.

Kuva: Agda Söderman (o.s. Holm) s.1895. Pohjanmaan museon kuva-arkisto.

Mikä tuttipullon edeltäjä on kehtolapsen suun lähettyvillä?

- **A**

Ontoksi kaiverrettu lehmänsarvi

- **B**

Savesta tehty kuppi

- **C**

Puusta tehty nokkamuki

OK

Oikein

Lehmänsarven päähän laitettiin harso ja sen läpi maisteltiin myös soseita. Näin imettäjätkin vapautuivat maatilan töihin, sillä usein perheen muut jäsenet lähtivät merelle ansaitsemaan elantoa.

Continue

press **Enter** ↵

Oikein

Lehmänsarven päähän laitettiin harso ja sen läpi maisteltiin myös soseita. Näin imettäjätkin vapautuivat maatilan töihin, sillä usein perheen muut jäsenet lähtivät merelle ansaitsemaan elantoa.

Continue

press Enter ↵

Hääpuvut ja tehdastyöntekijän koti

Huoneessa voit nähdä erilaisia hääpukuja vuosikymmenten välillä. Rouva oli myös tavoiteltu ammatti, mutta kaikista naisista ei tullut kuitenkaan rouvaa.

Nainen ”vajavaisena ihmisenä” ja ”aivoiltaan riittämättömänä” on syntynyt hyvin varhain. Metsästäjä- ja keräilijäyhteisössä naiset olivat tasa-arvoisessa asemassa ja yhteisöjä johtivat lähinnä naiset, mutta siirryttäessä maatalousyhteiskuntaan naisen ja miehen roolit eriytyivät. Vuonna 1743 säädettiin jopa laki naisten aivojen riittämättömyydestä.

Vuonna 1864 säädettiin uusi laki, että naimattomat yli 25-vuotiaat naiset saivat kuitenkin täysimääräisesti määrätä omasta omaisuudestaan. Vaasan perustettiin tehtaita, jotka tarvitsivat uusia työntekijöitä ja naiset haluttiin myös pois sukulaisten nurkista.

Kuva: Vaasa400-näyttelyn morsiuspukuvitriini, Pohjanmaan museon kuva-arkisto

Continue

press Enter ↵

Hääpuvut ja tehdastyöntekijän kotiThis question is required.*

Kuva: Vaasa 400 -näyttelyn Vaasassa valmistettuja tuotteita. Pohjanmaan museon arkisto.

Keitä kutsuttiin pumpulityöiksi?

- A

Vaaleita naisia

- B

Pumpulia myyviä naisia

- C

Puuvillatehtaan työntekijöitä

- D

Ompelijoita

OK

Oikein

Puuvillatehtaan työntekijöitä.

Kuva: Puuvilla tehtaan laatta, Pohjanmaan museon arkisto.

Vinkki: Museot matkalaukussa kokonaisuuteen kuuluu Vaasan puuvilla -matkalaukku. Sitä lainataan Pohjanmaan museolta museopedagogin kautta.

Continue

press **Enter** ↵

Oikein

Puuvillatehtaan työntekijöitä.

Kuva: Puuvilla tehtaan laatta, Pohjanmaan museon arkisto.

Vinkki: Museot matkalaukussa kokonaisuuteen kuuluu Vaasan puuvilla -matkalaukku. Sitä lainataan Pohjanmaan museolta museopedagogin kautta.

Continue

press **Enter** ↵

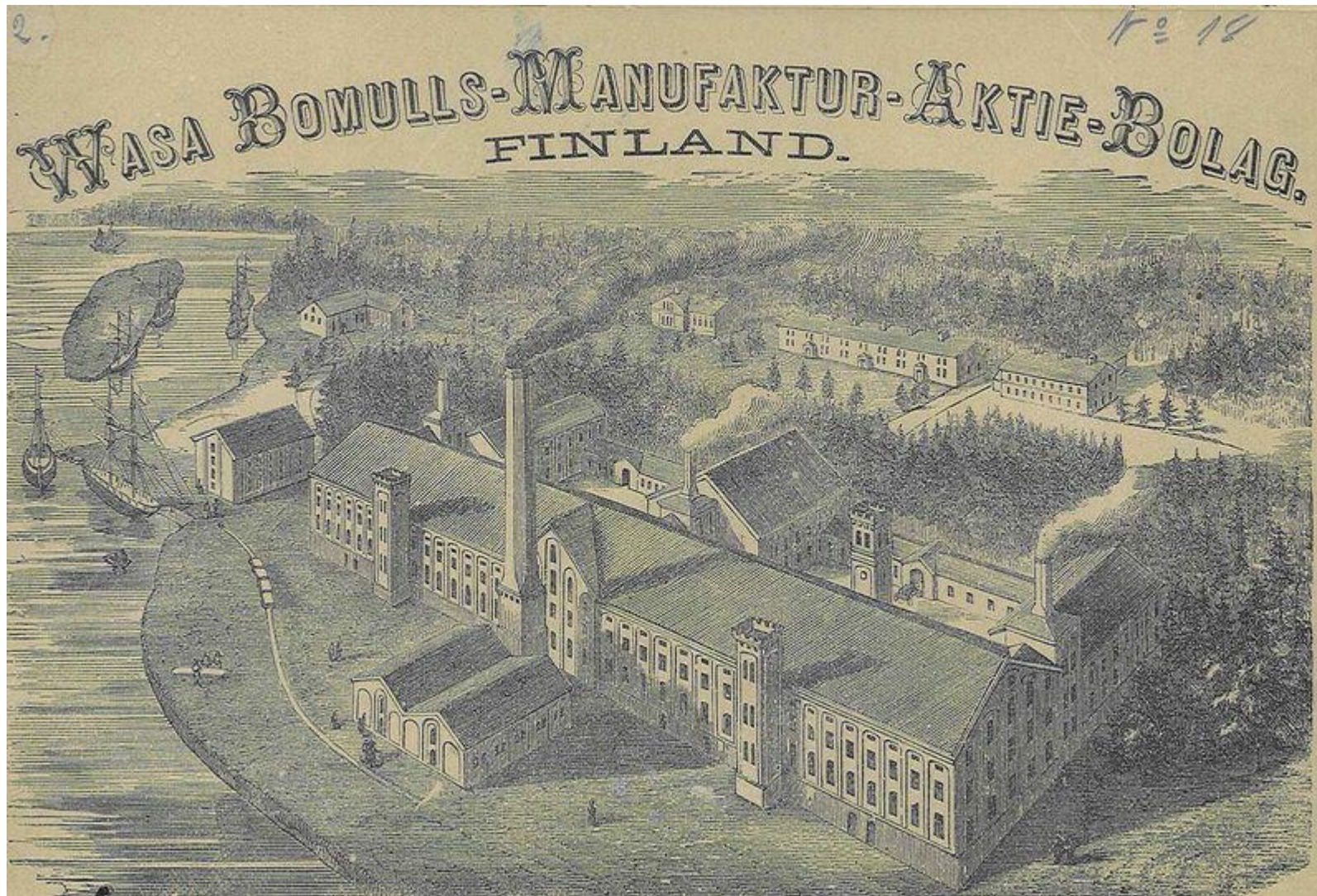
Vaasa kuvina

Valokuvaaja oli yksi naisille sopivista ammateista. **Vaasan kuuluisin valokuvaaja on *Julia Widgren*, joka kuvasi maalaisia ja tavallista kansaa sekä vankeja ja loistokkaasti myös aatelisia.** Widgrenin valokuvia voit ihailla edellisen huoneen seinältä. Widgrenin kuuluisin valokuva on otettu puukkojunkkari Antti Isotalosta ja Antti Rannanjärvestä (Näit kuvan Vaasan palosta kertovassa huoneessa).

Kuva: "Antti Rannanjärvi ja Antti Isotalo", Julia Widgren valokuvasi häjyt vuonna 1869. Kuvan on kerrottu olevan propagandakuva, eli lähinnä varoittava esimerkki kansalaisille. Julia Widgrén/Pohjanmaan museon kuva-arkisto.

Continue

press **Enter** ↵

Vaasa kuvina

Valokuvaaja oli yksi naisille sopivista ammattiteistä. **Vaasan kuuluisin valokuvaaja on Julia Widgren, joka kuvasi maalaisia ja tavallista kansaa sekä vankeja ja loistokkaasti myös aatelisia.** Widgrenin valokuvia voit ihaila edellisen huoneen seinältä. Widgrenin kuuluisin valokuva on otettu puukkojunkkari Antti Isotalosta ja Antti Rannanjärvestä (Näit kuvan Vaasan palosta kertovassa huoneessa).

Kuva: "Antti Rannanjärvi ja Antti Isotalo", Julia Widgren valokuvasi häjyt vuonna 1869. Kuvan on kerrottu olevan propagandakuva, eli lähinnä varoittava esimerkki kansalaisille. Julia Widgrén/Pohjanmaan museon kuva-arkisto.

Continue

press **Enter** ↵

Question 9

9

Vaasa kuvinaThis question is required.*

Kuva: Julia Widgrenin kamera Vaasa400-näyttelyssä. Valokuva: Liisa Palomäki/Vaasan museot

Milloin Julia Widgrenillä oli valokuvausateljee Vaasassa?

• **A**

1900–1915

• **B**

1728–1752

• **C**

1866–1904

OK

1.

2.

JULIA WIDGREN
WASA

9

Vaasa kuvinaThis question is required.*

Kuva: Julia Widgrenin kamera Vaasa400-näyttelyssä. Valokuva: Liisa Palomäki/Vaasan museot

Milloin Julia Widgrenillä oli valokuvausateljée Vaasassa?

- **A**

1900–1915

- **B**

1728–1752

- **C**

1866–1904

OK

Oikein

1866–1904 Vaasan ensimmäinen naisvalokuvaaja Julia Widgren avasi valokuvausateljéensa lokakuussa 1866. Hän palveli lähes nelikymmenvuotisen uransa aikana laajaa asiaskuntaansa. Kohtuullisen hintatason vuoksi hän valokuvasi maalaisia ja kansanihmisiä, mutta hän osasi valokuvat ylempääkin säätyä sopivalla arvokkuudella.

Vuosisadan lopulla hänellä oli kesätoimipisteet Pietarsaaressa ja Ilmajoella.

Vanhimmat tunnetut Vaasa-näkyvät ovat luultavasti Widgrenin kuvaamia. **Hän toimi Vaasassa vuoteen 1904**, jolloin hän myi valokuvausateljéensa Jakob Grönroosille.

Kuva: ”Vaasa400-näyttelyn pienoismalli Vaasasta, valokuva: Liisa Palomäki

Continue

press **Enter** ↵

Oikein

1866–1904 Vaasan ensimmäinen naisvalokuvaaja Julia Widgren avasi valokuvausateljeensa lokakuussa 1866. Hän palveli lähes nelikymmenvuotisen uransa aikana laajaa asiaskuntaansa. Kohtuullisen hintatason vuoksi hän valokuvasi maalaisia ja kansanihmisiä, mutta hän osasi valokuvat ylempääkin säätyä sopivalla arvokkuudella.

Vuosisadan lopulla hänellä oli kesätoimipisteet Pietarsaaressa ja Ilmajoella.

Vanhimmat tunnetut Vaasa-näkymät ovat luultavasti Widgrenin kuvaamia. **Hän toimi Vaasassa vuoteen 1904,** jolloin hän myi valokuvausateljeensa Jakob Grönroosille.

Kuva: ”Vaasa400-näyttelyn pienoismalli Vaasasta, valokuva: Liisa Palomäki

Continue

press **Enter** ↵

Question 10

10

Vaasa kuvinaThis question is required.*

Kuva: Puuvillatehtaan työntekijöitä/Pohjanmaan museon kuva-arkisto

Kuinka monta valokuvajaa toimi Vaasassa 1800-1900-lukujen vaihteessa ja kuinka moni heistä oli naisia?

- **A**

37 valokuvaaja, joista kahdeksan naisia

- **B**

40 valokuvaajaa, joista kolme naisia

- **C**

20 valokuvaaja, joista 15 naista

OK

Vaasa kuvinaThis question is required.*

Kuva: Puuvillatehtaan työntekijöitä/Pohjanmaan museon kuva-arkisto

Kuinka monta valokuvaajaa toimi Vaasassa 1800-1900-lukujen vaihteessa ja kuinka moni heistä oli naisia?

- A

37 valokuvaaja, joista kahdeksan naisia

- B

40 valokuvaajaa, joista kolme naisia

- C

20 valokuvaaja, joista 15 naista

OK

Oikein

1800-luvun lopulla naiset tulivat valokuvausalalle, mikä sopi melko hyvin ajannaiskuvaan. **Vaasassa toimi kaikkiaan 37 valokuvaajaa, joista kahdeksan oli naisia 1900-luvun alkuun mennessä.**

Kuva: Puuvillatehtaan kehrääjä. Pohjanmaan museon arkisto.

Continue

press **Enter** ↵

Oikein

1800-luvun lopulla naiset tulivat valokuvausalalle, mikä sopi melko hyvin ajannaiskuvaan. **Vaasassa toimi kaikkiaan 37 valokuvaajaa, joista kahdeksan oli naisia 1900-luvun alkuun mennessä.**

Kuva: Puuvillatehtaan kehrääjä. Pohjanmaan museon arkisto.

Continue

press **Enter** ↵

Question 11

11

Mathilda WredeThis question is required.*

Mathilda Wrede on myös kuuluisimpia vaasalaisia.

Kuva: Pohjanmaan museon kuva-arkisto

Missä Mathilda Wrede asui Vaasassa?

- **A**

Museokatu 3, Pohjanmaan museossa

- **B**

Koulukatu 2, Maaherrantalossa

- **C**

Sisäsatama, Kuntsin modernin taiteen museossa

- **D**

Rantakatu 6, Setterbergin talo

OK

Mathilda WredeThis question is required.*

Mathilda Wrede on myös kuuluisimpia vaasalaisia.

Kuva: Pohjanmaan museon kuva-arkisto

Missä Mathilda Wrede asui Vaasassa?

- **A**

Museokatu 3, Pohjanmaan museossa

- **B**

Koulukatu 2, Maaherrantalossa

- **C**

Sisäsatama, Kuntsin modernin taiteen museossa

- **D**

Rantakatu 6, Setterbergin talo

OK

Oikein

Rantakatu 6, Satamapuiston päiväkotikieli eli Settenbergin talo.

Mathilda Wreden isä oli Vaasan läänin kuvernööri. Mathilda syntyi 1864 ja eli osan lapsuuttaan Rantakadulla Setterbergin suunnittelema linnamaisessa kivitalossa. Kivitalossa toimii nykyään Satamapuiston päiväkotikieli.

Kuva: Rantakatu 6, Setterbergin talo vuodelta 1902/Pohjanmaan museon kuva-arkisto

Continue

press **Enter** ↵

Oikein

Rantakatu 6, Satamapuiston päiväkoti eli Settenbergin talo.

Mathilda Wreden isä oli Vaasan läänin kuvernööri. Mathilda syntyi 1864 ja eli osan lapsuuttaan Rantakadulla Setterbergin suunnittelemassa linnamaisessa kivilossassa. Kivilossassa toimii nykyään Satamapuiston päiväkoti.

Kuva: Rantakatu 6, Setterbergn talo vuodelta 1902/Pohjanmaan museon kuva-arkisto

Continue

press **Enter** ↵

Question 12

12

Mathilda WredeThis question is required.*

Wreden on kerrottu olevan yksi aikuissosiaalityön uranuurtajista.

Kuva: Etelä-Pohjanmaan talonpoikien1750-luvulla Korsholman lähelle vapaaehtoisesti rakentama tiilinen lääninvankila, joka seuraavan vuosikymmenen jälkipuolelle perusteellisesti korjattiin. Kuva: Aulis J. Alanen, Etelä-Pohjanmaan historia IV,1

Kenen kanssa hän ystävystyi auttaessaan ja tutustuessaan vankeihin?

- **A**

Moninkertaisen varkaan Matti Repolaisen

- **B**

Moninkertainen murhamies Matti Haapojan

- **C**

Puukkojunkkari Antti Rannanjärven

- **D**

Puukkojunkkari Antti Isotalon

OK

1902.

Mathilda WredeThis question is required.*

Wreden on kerrottu olevan yksi aikuissosiaalityön uranuurtajista.

Kuva: Etelä-Pohjanmaan talonpoikien1750-luvulla Korsholman lähelle vapaaehtoisesti rakentama tiilinen lääninvankila, joka seuraavan vuosikymmenen jälkipuolelle perusteellisesti korjattiin. Kuva: Aulis J. Alanen, Etelä-Pohjanmaan historia IV,1

Kenen kanssa hän ystävystyi auttaessaan ja tutustuessaan vankeihin?

- A

Moninkertaisen varkaan Matti Repolaisen

- B

Moninkertainen murhamies Matti Haapojan

- C

Puukkojunkkari Antti Rannanjärven

- D

Puukkojunkkari Antti Isotalon

OK

Oikein

Mathilda Wrede näki lapsuudenkodistaan, miten vangit työskentelivät rantapuistossa ja sääli heitä. Mathildan isä antoi tyttärelleen luvan käydä katsomassa vankeja lääninvankilassa. Mathildalla oli kyky saavuttaa vankien luottamus, eikä hän pelännyt kaikkein pahimpiakaan rikollisia.

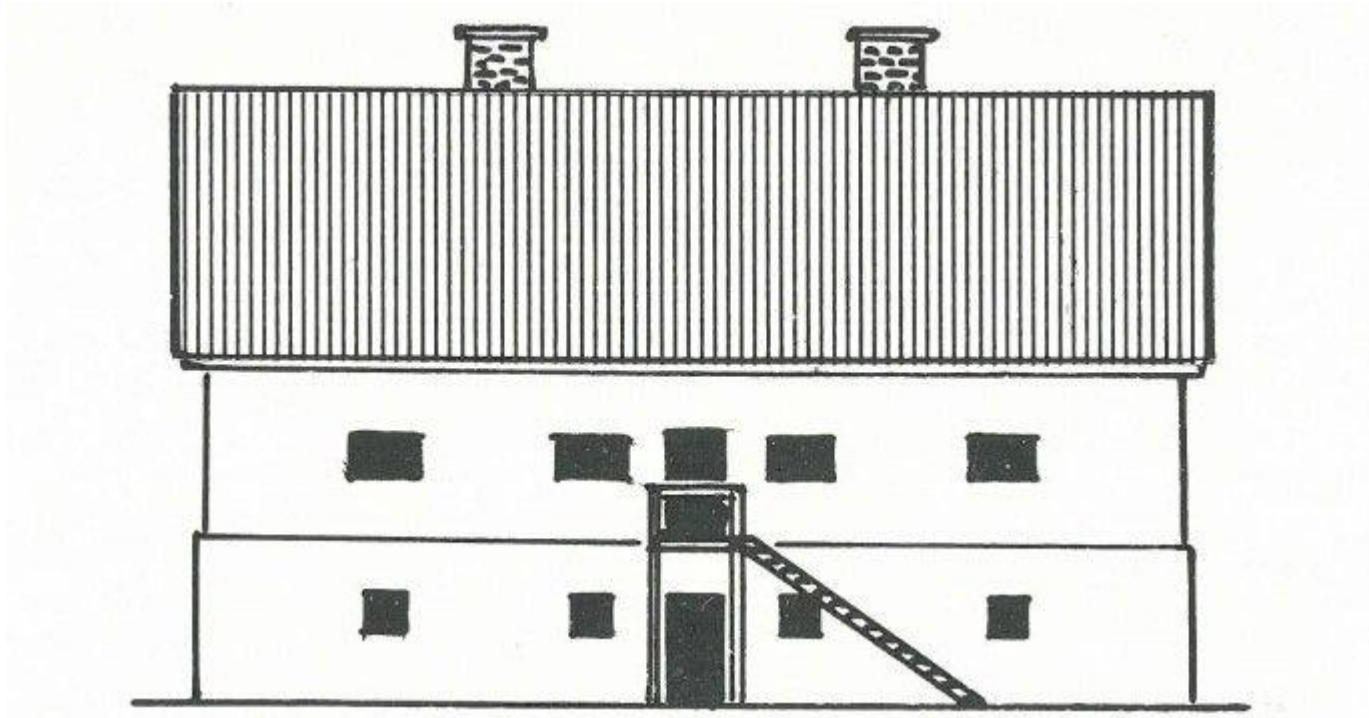
Hän ystävystyi muun muassa ylistarolaisen moninkertaisen murhamies Matti Haapojan kanssa.Mathilda auttoi myös vankien perheitä ja perusti työsiirtolankin vapautuneille vangeille.

Vaasassa on pitkä historia vankeinhoitoon. Korsholman linnassa pidettiin vankeja jo 1600-luvulla. Linnakummun viereen rakennettiin Suomen ensimmäinen kruunun vankila. Vaasan palon seurauksena nykyisen vankilan rakennustyöt aloitettiin vuonna 1861. Kirkko- ja hallintosiipi sekä 4. kerros valmistuivat 1890. Rakennusta ympäröivä muuri rakennettiin 1901. Muuri ja rakennuksen ulkoseinät ovat historiallisesti suojeltuja kohteita.

Tiesitkö, että Mathilda Wrede oli kasvissyöjä.

Continue

press **Enter** ↵

Oikein

Mathilda Wrede näki lapsuudenkodistaan, miten vangit työskentelivät rantapuistossa ja sääli heitä. Mathildan isä antoi tyttärelleen luvan käydä katsomassa vankeja lääninvankilassa. Mathildalla oli kyky saavuttaa vankien luottamus, eikä hän pelännyt kaikkein pahimpiakaan rikollisia.

Hän ystävystyi muun muassa ylistarolaisen moninkertaisen murhamies Matti Haapojan kanssa. Mathilda auttoi myös vankien perheitä ja perusti työsiirtolankin vapautuneille vangeille.

Vaasassa on pitkä historia vankeinhoitoon. Korsholman linnassa pidettiin vankeja jo 1600-luvulla. Linnakummun viereen rakennettiin Suomen ensimmäinen kruunun vankila. Vaasan palon seurauksena nykyisen vankilan rakennustyöt aloitettiin vuonna 1861. Kirkko- ja hallintosiipi sekä 4. kerros valmistuivat 1890. Rakennusta ympäröivä muuri rakennettiin 1901. Muuri ja rakennuksen ulkoseinät ovat historiallisesti suojeltuja kohteita.

Tiesitkö, että Mathilda Wrede oli kasvisyöjä.

Continue

press **Enter** ↵

Question 13

KahvilaThis question is required.*

Naiset eivät saaneet mennä ilman miestä ravintoloihin tai kahviloihin.

Kuva: Vaasa400-näyttelyn Dam Café. Valokuva: Liisa Palomäki/Vaasan museot

Seuraava kysymys seuraavasta huoneesta. Tutustu tätä ennen huvilaelämän syntyyn.

Mikä kahvila perustettiin nimenomaan naisille ja mihin vuoteen tämä kahvila toimi?

- A

Dam café 1899–1987 Kahvila-konditoria sijaitsi aluksi Kirkkopuistikon ja Hovioikeudenpuistikon kulmauksessa, ja itse leipomo Raastuvankadulla.

- B

Svenssonin kahvila 1951–1990, Raastuvan kadulla

- C

Café Vaasa 1860–1920, toimi vaihtelevissa paikoissa, viimeksi tullipakkahuoneessa, jossa toimii nykyään Kuntsin modernin taiteen museo.

OK

Vanhan Vaasan lääninvankila 1800-luvun lopulla. Kuva Museovirasto

13

KahvilaThis question is required.*

Naiset eivät saaneet mennä ilman miestä ravintoloihin tai kahviloihin.

Kuva: Vaasa400-näyttelyn Dam Café. Valokuva: Liisa Palomäki/Vaasan museot

Seuraava kysymys seuraavasta huoneesta. Tutustu tätä ennen huvilaelämän syntyyn.

Mikä kahvila perustettiin nimenomaan naisille ja mihin vuoteen tämä kahvila toimi?

- A

Dam café 1899–1987 Kahvila-konditoria sijaitsi aluksi Kirkkopuistikon ja Hovioikeudenpuistikon kulmauksessa, ja itse leipomo Raastuvankadulla.

- B

Svenssonin kahvila 1951–1990, Raastuvan kadulla

- C

Café Vaasa 1860–1920, toimi vaihtelevissa paikoissa, viimeksi tullipakkahuoneessa, jossa toimii nykyään Kuntsin modernin taiteen museo.

OK

Oikein

Dam Café 1899–1987 Kahvila-konditoria sijaitsi aluksi Kirkkopuistikon ja Hovioikeudenpuistikon kulmauksessa, ja itse leipomo Raastuvankadulla. Vuonna 1924 kahvila muutti Hovioikeudenpuistikolle ns. Kipinän taloon.

Ravintolat olivat miesten aluetta ja naisilta suljettuja. Vielä 1800-luvulla julkinen tila ja yhteiset asiat kuuluivat miehille. Ruotsista kotoisin ollut sokerileipuri Johan Alfred Svensson sai maistraatilta luvan harjoittaa kauppaa ja konditoria toimintaa sekä tarjoilla viinejä ja mietoja päihdyttäviä juomia avoimessa myymälässä, josta oli pääsy kadulle. Tänne olivat naiset tervetulleita!

Svenssonin Dam Café konditoria toimi perustajan lasten Svean ja Stigin hoidossa Hovioikeudenpuistikko 5:ssä vuoteen 1987.

Kuva: Svenssonin konditoria, Hovioikeudenpuistikko 5 vuonna 1926. Kuvassa on Selinda ja Svea Svensson sekä koira Demonen. Pohjanmaan museon arkisto.

Continue

press **Enter** ↵

Oikein

Dam Café 1899–1987 Kahvila-konditoria sijaitsi aluksi Kirkkopuistikon ja Hovioikeudenpuistikon kulmauksessa, ja itse leipomo Raastuvankadulla. Vuonna 1924 kahvila muutti Hovioikeudenpuistikolle ns. Kipinän taloon.

Ravintolat olivat miesten aluetta ja naisilta suljettuja. Vielä 1800-luvulla julkinen tila ja yhteiset asiat kuuluivat miehille. Ruotsista kotoisin ollut sokerileipuri Johan Alfred Svensson sai maistraatilta luvan harjoittaa kauppaa ja konditoria toimintaa sekä tarjoilla viinejä ja mietoja päihdyttäviä juomia avoimessa myymälässä, josta oli pääsy kadulle. Tänne olivat naiset tervetulleita!

Svenssonin Dam Café konditoria toimi perustajan lasten Svean ja Stigin hoidossa Hovioikeudenpuistikko 5:ssä vuoteen 1987.

Kuva: Svenssonin konditoria, Hovioikeudenpuistikko 5 vuonna 1926. Kuvassa on Selinda ja Svea Svensson sekä koira Demonen. Pohjanmaan museon arkisto.

Continue

press **Enter** ↵

Question 14

14

Uusi VaasaThis question is required.*

Näet huoneessa pienoismallin uudesta Vaasasta. Kaupungistumisen vuoksi se on muuttunut ja osin purettu.

Kuva: Vaasa 400-näyttelyn uusi Vaasa pienoismalli. Liisa Palomäki/Vaasan museot

Mikä pienoismallin rakennuksista on yhä olemassa?

- **A**

Apteekintalo, Hovioikeuden ja kirkkopuistikon kulmassa oleva tornillinen talo

- **B**

Hartmanin talo, torin laidalla

- **C**

Backmanintalo, Rantakadulla

- **D**

Kurtenian talo, Hovioikeuden puistikon ja Raastuvankadun kulmassa

OK

Oikein

Vaasan perustamisen aikoihin ei ollut tiukkoja vaatimuksia kaupunkien kaavoille ja rakennustavoille. Katulinjat ja tonttien rajat muotoituivat maaston mukaan. Lopputuloksena oli tiivis asutus.

Maanmittari Claes Claesson laati ensimmäisen asemakaavan 1651. Kaupunki paloikin tiiviin, puisen asutuksen vuoksi (1852) ja uusi Vaasa rakennettiin Klemetsön niemelle arkkitehti Setterbergin piirustusten mukaan.

Suunnittelussa ja rakentamisessa huomioitiin paloturvallisuus. Kaupunki rakennettiin avoimeksi ja tiet leveiksi. Kaupunki säilyi noin 100 vuotta, kunnes 1960-luvun kaupungistuminen toi asemakaavamuutoksen ja se lisäsi tonttien rakennusoikeutta.

Ainoastaan Hovioikeudenpuiston ja Kirkkopuistikon kulmassa oleva Ossian Långhjelmin v.1860 suunnittelema tornillinen talo, nykyinen kirkkoapteekin talo, on jäljellä.

Muut rakennukset ovat myöhemmin rakennettu:

Hartmanin talo 1913

Backmanin talo 1912

Kurtenian talo 1904

Kuva: Pienoismalli Vaasa400-näyttelyssä. Valokuva: Liisa Palomäki/Vaasan museot

Continue

press **Enter** ↵

Onnea! Selvisit loppuun!

Palaa [Vaasan museon verkkosivuille](#)

<https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/vaasan-museot/vieraile/museot-ryhmille/koululais-ja-paivakotiryhmat/tutki-ja-opi/>

Kuva: Pohjanmaan museo/Pohjanmaan museon kuva-arkisto.

Submit

press **Ctrl + Enter** ↵

Never submit passwords! - [Report abuse](#)

